

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1 [i.e. 10]. De peccatis contrariis Charitati in Deum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

ad Dei honorem defendendum, qui alioqui periclitaretur, vel ad diuinam amicitiam habitam retinendam: vt censetur esse, quando alioqui succumberetur tentationi peccando mortaliter: aut ad amissam recuperandam eo tempore quo contritio eam requirens, posita est in præcepto, de quo dictum est in præced. lib. 5. cap. 2. sect. 4. Ratio vero esse potest, quod cum actus amoris liberrimus esse debeat, consentaneum sit existimare, Deum ea benignitate nobiscum agere, vt ad eum non obliget nos sub pœna grauissima peccati mortalis, nisi pro eo tempore quo necessarium est ad ipsius honorem alioqui periclitantem defendendum, aut ad habitam retinendam, vel amissam recuperandam ipsius amicitiam.

99. Sed aduerte ex Nauarr. in cit. cap. 11. num. 8. præter dictum Dei amorem qui debeat esse ex charitate non ficta 1. ad Timoth. 1. id est, esse Dei quatenus per fidem supernaturalem cognoscitur vt finis supernaturalis, & omnium bonorum supernaturalium author est supernaturalis. Aduerte inquam, dari alium naturalem inferiorem & imperfectum, quo Deum absolute amamus vt creatorem nostrum & gubernatorem, providentem nobis de necessariis, ac saluatorem nos eripientem à malis, conferentemque nobis multa beneficia. Ad hunc autem nos extra memorata tempora obligari, siue minus principaliter per præceptum de quo agimus; siue principaliter per naturale rationis dictamen: quo intimatur nobis talis obligatio. Quamquidem probabile est tunc demum sub mortali contingere, cum ex illius omissione, adest periculum peccandi mortaliter: vt cum præceptum aliquod diuinum vel humanum obligans sub mortali, mandandum est executioni: idque fieri nequit sine aliquo Dei amore. Nam extra eum casum omisso contraria, vix est cum notabili iniuria Dei, si contemptus aut alia mortalis circumstantia absit. Quamquam consultum est, vt notat Gregor. à Valen. in sine citati puncti primi; aliquando in confessione accusare se sub dubio si forte præceptum istud sit neglectum: sicut & de omissione aliorum præceptorum affirmatiuorum, de quibus non constat certo, quando obligent, & quando violentur: etiam si absolute non teneamur confiteri de eo in quo nec scimus, neque ob aliquam peculiarem rationem dubitamus, nos peccasse.

Circa secundam partem propositi præcepti, notandum est cum D. August. loco cit. eo ipso, quod præcipit vt homo diligat proximum sicut seipsum, præsupponere quod debeat seipsum diligere. Notandum est vero, per talem suppositionem non præcipi homini vt diligat seipsum amore naturali (cum potius freno quam calcari ad id indigeat) sed vt amore supernaturali, quo propter Deum supernaturalem suum finem, & ideo ordinate, amat seipsum.

Circa tertiam demum partem, notandum est in ea, nomine proximi intelligi, omnem eum qui nobiscum potest eiusdem beatitudinis particeps esse; vt potest omnis homo vitam hanc agens siue fidelis sit, siue infidelis: siue iustus siue peccator: siue amicus siue inimicus: cum dictum sit in priori ad Timoth. cap. 2. quod Deus velit omnes homines saluos fieri. Illi autem qui à iusto iudice Deo irreuocabiler exclusi sunt ab æterna beatitudine, ex charitate amandi non sunt: quia consentaneum non est, vt iis quos Deus tanquam hostes habet, velimus beatitudinem, aut eos in ordine ad illam diligamus. Notandum item est amorem proximi ex charitate Christiana, debere esse propter Deum; illum enim amare alio intuitu, vt quia eiusdem nobiscum est natura, amicus, consanguineus, magister, sodalis, &c. amoris est naturalis.

C A P. I.

De peccatis contrariis charitati in Deum.

S V M M A R I V M.

100. Odium Dei sumitur tum generaliter, tum specialiter.

101. Hoc posteriore modo est peccatum contrarium charitati in Deum: & qualiter contingere possit.

102. Secundum peccatum eidem charitati contrarium est, tum diligere Deum propter aliud: tum diligere cetera omnia non propter Deum.

103. Tertium peccatum, magis aut æque diligere creaturam ac Deum.

104. Indirecte plus diligere creaturam, quam Deum, non est contra hoc præceptum.

PRÆTER peccatum omissionis, quod committitur non eliciendo amorem Dei super omnia, quo tempore iuxta, antedicta præceptum illius obligat, sunt alia tria charitati erga Deum contraria: quorum primum est, contra substantiam amoris Dei; nempe odium Dei. De quo D. Thomas 2. 2. quæst. 34. art. 2. Dupliciter autem sumitur odium Dei; vno modo generaliter & negatiue, prout opponitur charitati, quæ est generalis quædam conditio & modus omnium virtutum: hocque modo quicumque transgreditur aliquod præceptum peccando mortaliter, dicitur odio habere, seu non diligere Deum; prout dici posse, colligitur à contrario sensu, ex verbis illis Domini Ioan. 14. Qui habet mandata mea & seruat ea, ille est qui me diligit. Item ex illis quæ paulo post ibid. habentur: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. Atque odium istiusmodi non est speciale peccatum, sed circumstantia omnis peccati.

Altero modo odium Dei sumitur specialiter & positue, prout opponitur charitati quæ est specialis virtus; sicque in præsentiarum de eo agitur: & est peccatum omnium grauissimum ex D. Thoma loco citato; paterque ex eo, quod actui præstantissimo diuini amoris, ex diametro repugnet. Quamquam ex defectu plenæ deliberationis, ac cum fuerit actus surreptitius, non est peccatum plusquam veniale, vt nec cetera suo genere mortalia pertrahita in præced. lib. 15. sub initium quarti capitis. Iam cum Deus possit duobus modis considerari: altero secundum se, & altero secundum suum effectum externum: nempe quatenus punit, infligitve pœnam: priore modo non potest odio haberi, ne quidem à damone, quoniam ea ratione est summum bonum, nihilque in se habet nisi bonum, quod obiectum est tantummodo amoris, & nullo modo odij. Posteriore modo vero, potest odio haberi à peruersa, & deprauata voluntate: non vero à recta: sicut puer peruersus, non autem bonus, patrem odit quatenus ipsum corrigit ac punit.

Secundum peccatum est contra modum amoris Dei (in hoc iuxta antedicta consistentem, vt Deus ipse propter se, & propter ipsum omnia diligantur) tum diligere Deum propter aliud, quod peccatum est grauissimum, vt pote quo creatura sic præferatur Deo, quod ipse non amaretur, nisi illa paranda videretur. In quo fit ipsi Deo summa iniuria, de se patet. Tum etiam diligere alia omnia propter aliud quam Deum: quod item est peccatum grauissimum, vt pote quo creatura constituitur rerum finis vltimus cum summa Creatoris iniuria. Vbi aduertendum est, quod etiam si nunquam alius finis vltimus statui debeat quam Deus, non esse tamen semper malum creaturam sibi pro fine principali constituere: vt quando quis laborat principaliter pro mercede, habendo tamē Deum pro vltimo fine; aut mandata Dei obseruat propter retributionem: quod licere definit Concil. Trid. sess. 6. cap. 11. in sine & cap. 16. & cap. 26. & 31. per illud Psal. 118. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum propter retributionem:] & illud de Moysē dictum in cap. 11. Epist. ad Hebræos, Respiciebat in remunerationem.] Videnda sunt regulæ iudicandi de peccatis ex fine quas tradidimus in præcedenti libro 6. cap. 2. & 3.

Tertium peccatum, est contra generalitatem amoris Dei; nempe magis aut æque amare creaturam, ac Deum: hoc enim repugnat quantitati diuini amoris: qui postulat vt Deus super omnia diligatur. Quod locum habet tantum, quando quis Deum amat minus vel non plus, quam aliud comparatiue: vt cum siue actus, siue virtute: & siue expresse siue tacite (vt censetur is qui delibere ad fruentium delitiis cupit perpetuo viuere in hoc mundo) gerit animum quo æque vel amplius æstimat vel amata aliud,

quam

comparatione cum quacumque creatura, quam plus, aut æque æstimas, non est quidem malum: amor tamen imperfectus est: quoniam si non minus, saltem non plus eam ratione amatur Deus, quam amaretur creatura. Quæ doctrina est Nauarii in Ench. cap. 1. num. 11. & cap. 11. num. 8. & 15.

104. In quo tangit etiam (D. Thoma & Soto citatis) quod non est hic tacendum: indirecte creaturam plus diligere quam Deum, non esse contra hoc præceptum: quia id contingit omni peccanti mortaliter: qui quatenus vult aliquid contra Dei præceptum obligans ad mortale, censetur indirecte plus diligere illud, quam Deum: At non omnis peccans mortaliter, transgreditur hoc præceptum: alioqui enim quoties quis peccaret mortaliter, committeret duplex peccatum mortale: vnum contra istud, & alterum contra aliud præceptum: vt contra secundum Decalogi, si peccaret, & sic de aliis: quod nimis durum est.

CAPVT XI.

De peccatis contrariis charitati in nosmetipsos.

SUMMARIUM.

- 105 Peccatum per excessum contra charitatem in nosmetipsos.
 106 Peccatum per defectum contra eandem.
 107 De acedia, in quo consistat, & vnde oriatur.
 108 Acedia peccatum est de se mortale, & quomodo veniale sit ex accidenti.
 109 De sex filiabus Acediæ, quomodo vnaquæque earum sit peccatum, & quale.

105. **C**ONTRA charitatem seu amorem nostri ordinatū, peccare possumus, tum per excessum, tum per defectum: per excessum quidem cum nos ipsos nimis amamus: quod tunc solum censetur de se mortale, tanquam destruens in nobis charitatem, cum per illud præferimus nos Deo; quod charitati repugnat: non autem cum præferimus nos proximo, quia post Deum in ordine charitatis secundus locus nobis datur. Hoc genere peccati iudicandus est contaminare se, qui penam inferni ita timet & præmium beatitudinis ita expectat a Deo, vt id ipsum quod timet vel sperat, Deo præferat: secum statuendo quod noller obtemperare Deo, si tale malum non immineret, aut tale bonum non esset habendum.

106. Per defectum vero contra eandem charitatem possumus peccare non diligendo nos satis: vt contingit cum salutem nostram siue temporalem siue spiritalem negligimus. Vt autem neglectus salutis temporalis peccatum sit mortale, tres conditiones requiruntur. Prima, vt malum quod inde provenit negligenti sit graue: vt mors, mutilatio, morbus grauis & diuturnus. Secunda, vt idem negligens aduerterit, aut aduertisse debuerit tale malum, ex tali neglectu sequuturum. Vnde excusari possunt à mortali, qui ex gula comedunt nonnulla quæ mortem ipsis adferunt, cum mortifera esse nesciant ne teneantur scire; vt nec studere medicinæ. Tertia, vt non sit rationabilis causa curis paciatur tale corporis detrimentum: De neglectu vero salutis spiritualis iudicandum est; tum per hoc documentum. Quod mortaliter peccet quisquis bonum temporale præferat æternæ suæ salutis; vel iis quæ sunt ad illam necessaria; vt est obsetuatio præceptorum: tum perea quæ traduntur de acedia capitali vitio, de qua pluribus quidem D. Thomas 2. 2. quæst. 35. sed sufficit ad nostrum institutum sequentia notasse.

Nota de Acediæ.

107. **P**rimum est, quod acedia negligentiam quendam importet, indicari tum ipso nomine quod Græcum est ἀκείδεια; Latine sonans incuriam: tum etiam per illud quod ex D. Damasceno D. Thomas habet art. 1. eam esse quamdam tristitiam aggravantem, sicque deprimentem hominis animum, vt ei nihil agere iubeat. Consistere au-

tem in tristitia qua homini bonum suum spirituale displicet. Quod bonum, est tum beatitudo æterna, tum bona ad eam consequendam ordinata: vt charitas, opera virtutum, præcepta diuina, sacramenta & huiusmodi alia: adeo vt homo ipse quasi nolit, & fastidiat, se capace esse talis boni, seque ad illud ordinari; atque rerum spiritualium velut nauseam patiatur. Quod quidem oritur ex duplici fonte: nempe ex nimio affectu, quo res temporales prosequitur: & ex auersione quam habet à laboribus & curis, quibus spiritualia bona sunt comparanda. Quæ auersio sequi solet prædictum affectum, per quem perditur gultus honorum spiritualium, eoque perditio diuina tanquam laboriosa auerſari contingit.

Secundum est, acediam peccatum esse de se mortale: quod D. Thomas in seq. art. 3. probat: tum per illud D. Pauli in 2. ad Cor. cap. 7. Tristitia sæculi mortem operatur: tum quia repugnat charitati danti vitam animæ. Cuius repugnantie manifestum argumentum est, quod charitatis sit ad gaudium (ipsi acediæ omnino contrarium) nos inclinare. Etenim is qui ex charitate diligit se propter Deum, consequenter gaudet de bono diuino, per quod ipse ad Deum ordinatur. Quia igitur peccatum mortale est illud quod animæ charitatem amittit, qua vivit Deo: sane acedia iudicanda est peccatum esse de se mortale.

Ex accidenti autem censetur venialis. Tum quando plenus rationis consensus defuerit: vt solet, cum suboritur tristitia quædam internæ, quibus consensus plenus non adhibetur. Tum etiam quando materia censenda est hoc nomine leuis, quod homo non tristetur vere de bono diuino secundum se: sed secundum aliquam circumstantiam loci aut temporis: vt qui de ieiunio, quod certo die seruandum est, aut de concione quæ certo loco habenda est tristatur quidem, non tamen absolute tanquam nolens ieiunium esse, aut concionem, aliud ve ad salutem animæ conducens.

Tertium est, acediam constitui vitium capitale: cuius sex sint filie, malitia, rancor, pusillanimitas, desperatio, torpor, & euagatio mentis: de quibus agit D. Thomas in cit. quæst. 35. art. 5. Nobis autem sufficit notare cum Toletio in fine tractatus de septem peccatis mortalibus: malitiam esse, qua homo odio habet ipsa spiritualia bona in se, quæque vellet ea non esse: aut qua ipsum penitet benefecisse, & impleuisse quod tenebatur facere, aut etiam qua contemnit Dei beneficium, desiderando se non esse natum: aut non cognouisse Christum, &c. Hæcque est de se peccatum mortale, vt potè aperte contraria charitati; qua debemus diligere nos ipsos propter Deum. Rancorem vero est, quo fastidit & auerſatur quis eos homines (vt concionatores & religiosos viros) qui ad spiritualia amplectenda inducunt. Hunc non esse peccatum plusquam veniale idem author ait: addita exceptione nisi coniungatur cum odio quo talibus hominibus notabile damnum optetur. Pusillanimitatem autem esse, quæ homo non audet quæ perfectionis sunt amplecti. Hæcque ob humanam infirmitatem qua fouetur, non videtur peccatum esse plusquam veniale. De desperatione quid sit, & quale peccatum sit, satis constat ex secunda parte præcedentis capitis 7. Torporem porro esse, quo quis negligit suam salutem, omitens facere quæ ex præcepto tenentur. Quod cum sit contra charitatem, qua debet suam salutem æternam diligere, dicente Domino Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata, dubium non est de se peccatum esse mortale. Euagationem denique mentis esse defectum attentionis, quæ in rebus spiritualibus exequendis adhibenda est. Quæ tunc censeri debet mortalis, cum notabilis est, & culpabilis: attentioque contraria requiritur ad impletionem præcepti obligantis sub mortali; prout requiritur ad impletionem præceptum de recitandis horis Canonis, & de celebranda vel audienda Missa.